

V-vorm van Bushmaster beschermt tegen berm bom

Het gepantserde voertuig Bushmaster, gebruikt door Nederlandse militairen in Uruzgan, staat bekend als efficiënt en veilig. Waarom worden er dan niet meer van verkocht?

Door JEROEN VAN BERGEIJK
BENDIGO, 24 JULI. In een fabriekshal in het Australische stadje Bendigo staat een serie enorme metalen bakken opgesteld in een keurige rij. De vorm van de bakken, ieder een meter of zeven lang, doet denken aan die van een scheepsromp. Maar dit zijn geen vissersboten of plezierjachten in aanbouw, dit zijn Bushmaster pantservoertuigen in wording.

Hier, aan het begin van het productieproces van dit Australische legervoertuig, is direct zichtbaar wat de kracht van de Bushmaster is: de metalen schaalconstructie en de V-vormige bodem. Het is door deze V-vorm dat de Bushmaster zo'n goede bescherming biedt tegen landmijnen en berm bommen. Loopt een conventioneel, licht legervoertuig met een platte onderkant, bijvoorbeeld de Amerikaanse Humvee, op een berm bom, dan krijgt die bodem alle kracht van de explosie te verwerken. Rijdt een Bushmaster op een bom, dan wordt de kracht van de explosie door de V-vorm voor een groot deel langs de zijanten afgewend.

Schoonheidsprijzen zal de Bushmaster waarschijnlijk nooit winnen, maar veilig is hij wel. Tot op heden is nog nooit een soldaat in een Bushmaster omgekomen of zwaargewond geraakt. Of zoals Geoff Miller, exportmanager bij de fabrikant van Bushmaster, het zegt: „Kijk, het is in feite niet veel meer dan een gepantserde bus, maar in de meest vijandige omgeving ter wereld krijgt het ding je veilig van A naar B.”

De Bushmaster wordt gemaakt door de Australische afdeling van defensieconcern Thales, een Franse multinational met wereldwijd 68.000 medewerkers. Thales heeft een vestiging in Hengelo, het vroegere Hollandse Signaal.

De Bushmaster werd oorspronkelijk ontwikkeld voor het Australische leger door ADI, een geprivatiseerd onderdeel van het Australische defensieapparaat, dat onlangs door Thales werd overgenomen. Het Australische leger heeft ruim zeventienhonderd Bushmasters in bedrijf, die onder meer in Irak en Afghanistan zijn ingezet.

Het Nederlandse leger heeft voor haar missie in Uruzgan, in een serie verschillende aankopen, tot op heden 86 Bushmasters aangeschaft voor een bedrag van in totaal 73,4 miljoen euro plus nog eens 10,1 miljoen euro aan transport- en onderhoudscontracten. Daarmee is de Nederlandse overheid veruit de grootste exportklant voor de Bushmaster fabriek in Bendigo, zo'n 150 kilometer ten noorden van Melbourne.

En dat is te merken. In de entreehal hangen posters van het Nederlandse ministerie van Defensie en in een gang verderop prijkt een ingelijst voorpagina-artikel uit de plaatselijke krant *The Bendigo Advertiser* waarin de Nederlandse korporaal Rick Smulders de makers van de Bushmaster verzekert: „You Saved My Life.”

Onderhandelingen over de aankoop van nieuw defensiematerieel duren doorgaans jaren. De eerste lichter van 25 Nederlandse Bushmasters daarentegen werd eind 2006 in 58 dagen aangekocht en geleverd. Nederland had destijds haast met de aankoop van een gepantserd maar mobiel voertuig. De bestaande, logge YPR-rupsvoertuigen bleken in Afghanistan lastig inzetbaar, de open Mercedes terreinwagens boden weinig bescherming tegen berm bommen en aanvallen van de Taliban.

De Bushmaster had zich al bewezen in Irak, bood goede bescherming tegen geïmproviseerde explosieven, landmijnen en mitrailleurvuur en was zeer wendbaar. Maar vooral belangrijk was dat de Bushmasters snel geleverd kon worden. Het Australische leger had 25 ongebruikte Bushmasters staan. Die werden teruggenomen door Thales en doorverkocht aan Nederland, waarna het bedrijf de tijd kon nemen de Australische voorraad weer aan te vullen.

In een fabriekshal van defensieconcern Thales in het Australische Bendigo, ten noorden van Melbourne, worden Bushmaster pantservoertuigen met de hand gemaakt. Foto's Jeroen van Bergeijk

Het Nederlandse ministerie van Defensie is tevreden met de Bushmaster. „Het voertuig heeft zich bewezen als een echte *life saver*”, aldus een woordvoerder van Defensie.

De Bushmaster-fabriek in Bendigo, waar in de Tweede Wereldoorlog kanonnen voor Australische marineschepen werden gemaakt, heeft weinig weg van de

standaard civiele autofabriek. Elke Bushmaster wordt met de hand gemaakt. Van het aan elkaar lassen van de metalen platen die de schaalconstructie vormen, tot het aanbrengen van de motor. Per jaar worden er dan ook maar zo'n honderd tot tweehonderd gemaakt.

Het is niet alleen de V-vorm van de romp die de Bushmaster tot zo'n veilig voertuig maakt, er zitten ook andere slimme details in het ontwerp. Zo zit de hele wiel-aandrijving binnenin de gepantserde romp verstopt, waardoor die veel minder kwetsbaar wordt. Ook is het voertuig grotendeels opgebouwd met vrij verkrijgbare commerciële onderdelen, zoals banden van Michelin en een motor van Caterpillar, zodat de wagen relatief makkelijk te repareren is.

Naar gelang de wensen van de klant kan de bepantsering worden verzwaard of de indeling veranderd. Zo worden sommige Bushmasters uitgerust met een van binnenuit bestuurde mitrailleur of een uitschuifbare robotarm die berm bommen onschadelijk kan maken. Afhankelijk van de indeling biedt een Bushmaster plaats aan maximaal tien soldaten, die plaatsnemen in speciale, extreem schokbestendige auto stoelen. Het geheel wordt gecompleteerd met airconditioning en automatische versnelling. Dat zorgt ervoor dat „de Bushmaster niet veel lastiger te besturen is dan een grote Amerikaanse SUV”, aldus exportmanager Miller.

Hoewel ze in Bendigo niet uitgepraat raken over de betrouwbaarheid en veiligheid van de

Bushmaster, is het voertuig in Uruzgan en Irak zeker niet onfeilbaar gebleken. Over hoeveel Bushmasters er in Irak en Afghanistan verloren zijn gegaan, doet Thales geen uitspraken. Maar het Nederlandse leger heeft in Uruzgan ten minste drie exemplaren aan berm bommen verloren en er zijn ten minste elf Bushmasters zodanig beschadigd geraakt dat ze terug

Nederlands leger is grootste afnemer van de pantserwagens

moesten naar Bendigo voor reparatie. Maar in vergelijking met bijvoorbeeld de Amerikaanse Humvee is de Bushmaster zonder twiffel efficiënter en veiliger.

De vraag rijst dan ook waarom Thales er maar niet in slaagt het pantservoertuig aan meer landen te slijten. Behalve Nederland heeft alleen het Verenigd Koninkrijk er een bescheiden aantal aangekocht. Ian Irving, vicepresident van de Thales-afdeling die verantwoordelijk is voor de Bushmaster, heeft geen duidelijk antwoord op het uitblijven van buitenlandse orders. „We hebben ontzettend ons best gedaan in de VS, maar het is uiteindelijk niet gelukt de Bushmaster te verkopen. De markt is daar te moeilijk. Amerika geeft de voorkeur aan voertuigen van eigen makelij.” Irving heeft goede hoop dat wellicht Spanje en Canada tot aankoop zullen overgaan, maar

voorlopig rijden militairen van beide landen nog in een concurrent van de Bushmaster, de RG-31 Nyala, een licht pantservoertuig geproduceerd door de Britse defensiegigant BAE systems.

„Je zou denken, de reden dat Thales er niet meer verkoopt is dat er toch iets mis is met die Bushmaster”, zegt de Australische defensie-expert en voormalig hoofdredacteur van het militaire vakblad *Australian Defense Magazine*, Greg Ferguson. „Maar het voertuig heeft echt een uitstekende track record. Het heeft geen technische mankementen en is ook niet duurder dan de concurrenten.”

Ferguson denkt dat de tegenvalende export zit in het feit dat Australië geen traditie heeft in het bouwen van pantservoertuigen. „Australië had sinds de Tweede Wereldoorlog geen pantservoertuig meer gemaakt. Toen was daar opeens die prima Bushmaster. Het Australische ministerie van Defensie en ADI, het bedrijf dat de Bushmaster heeft ontwikkeld, hadden geen ervaring met export van dit soort voertuigen.” Volgens Ferguson is de Bushmaster niet agressief genoeg in de markt gezet. Bovendien, stelt hij, willen de VS in eigen land gemaakte voertuigen, en ook andere NAVO-landen geven de voorkeur aan materieel dat in Europa is gemaakt. Australië als maker van defensiemateriaal is gewoon onbekend in Europa. En onbekend maakt onbemind. Nu Bushmaster onderdeel is geworden van het Franse Thales, zou daar heel goed verandering in kunnen komen.”

Bushmaster heeft commerciële onderdelen, als banden van Michelin.

De binnenkant van een Bushmaster in aanbouw, met V-vormige bodem.